

Årlig rapport år 1 från pilotomgången som deltar i SKL:s Matematiksatsning PISA 2015

1. Sammanfattning

Glädjeämnen är många och i satsningen upplevs det som givande att träffa de olika professionerna och man får förståelse för varandras arbete. Engagemanget är stort i hemmagruppen. Det tydliggörs vad som behöver utvecklas och vad som fungerar bra i kommunerna. De flesta kommuner har en större hemmagrupp än nätverksgrupp bland annat för att alltid kunna komma med sju väl insatta personer på nätverksträffarna. Hemmagruppen träffas regelbundet men det kan vara svårt att hitta tid för arbetet på hemmaplan. Kommunikationen om PISA 2015 och att involvera organisationen upplevs som svårt.

Alla kommunerna upplever nätverksträffarna som positiva, inspirerande och givande. Kommunerna tar med sig goda exempel och idéer hem.

Operativa målen är viktiga och är hos de flesta beslutade i nämnd. Det är inte helt enkelt att formulera tydliga och mätbara mål. Det finns även svårigheter med mål kopplade till betyg och nationella prov som är våra instrument att jämföra oss med varandra.

Uppbyggnaden av det systematiska kvalitetsarbete är viktigt och dyker upp i svaren kopplat till de flesta av de sex områden som SKL fokuserat på i denna satsning. Ett stort arbete sker ute i våra kommuner för att få till ett enkelt och tydligt systematiskt kvalitetsarbete. Alla vill hitta en bra modell och i PISA satsningen sprids många idéer som gör att man kan förbättra sitt eget.

Det beskrivs många pågående åtgärder vilket visar att processer startat i alla pilotkommuner.

2. Kommunens organisation samt hemmaplansarbete

Sammanställning pilotkommunerna

Pilotkommunerna är Karlstad, Uppsala, Borås, Luleå, Umeå, Sollentuna och Landskrona.

Hur har kommunen organiserat arbetet?

Alla kommuner har inte svarat på denna fråga utan det är fyra kommuner av sju som skrivit något om hur de organiserat arbetet. Uppsala och Landskrona har skrivit om hur många träffar de har på hemmaplan mellan nätverkskonferenserna.

Antal träffar	Antal	Andel av svarande
1-2 träffar	1	50%
2-3 träffar	1	50%

Tabell 1 Pilotomgång år 1

Vad gör de på dessa träffar? Uppsala och Landskrona har beskrivit att kommungruppen har *genomgång av och formulerar det egna missivet* och Landskrona skriver även att de har *förberedelse av de andra kommungruppernas missiv*. Kontaktpersonerna verkar ha ansvaret när de skriver missiv i Borås och Umeå. Uppsala skriver att arbetet i kommungruppen måste organiseras.

Vilka befattningshavare ingår i styrgrupp, kommungrupp samt nätverken?

Tre kommuner av sju nämner ordet styrgrupp. Sammanlagt i dessa tre kommuner är det till största delen förvaltningen som är representerade i styrgruppen. Bara Luleå har beskrivit sammansättningen på nätverksgruppen. Däremot har fem av sju kommuner beskrivit sammansättningen i kommungruppen. I dessa kommuner så är det i snitt 9,8 deltagare i hemmagruppen.

Nivåer på hemmaträffarna	Antal 49	Andel
Politiker	7	14%
Förvaltningsledning	12	24%
Rektorer	14	29%
Lärare	12	24%
Förskolechefer	2	4%
Förskollärare	2	4%

Tabell 2 Pilotomgång år 1

Politikerna är den minsta gruppen av de fyra nivåerna. Sollentuna och Landskrona har även med förskolechefer och förskollärare i kommungruppen då de tycker att förskolan är så viktig i detta arbete. Karlstad och Borås skriver att de kommer förstärka kommungruppen ytterligare.

Hur har övriga organisationen involverats?

Kommunerna i pilotgruppen har involverat övriga organisationen på nedanstående sätt.

Hur har övriga organisationen involverats?	Antal 7	Andel
<i>Politiker, förvaltning, rektorer och förskolechefer har fått information och/eller deltagit i diskussioner.</i>	4	57%
<i>Matematikutvecklare informerar och sprider i nätverk.</i>	4	57%
<i>Varje nivå kommunicerar med sin nivå.</i>	2	29%
<i>Gemensamma dagar med lärare och övrig organisation.</i>	2	29%
<i>Respektive rektor informerar till sina lärare.</i>	2	29%

Tabell 3 Pilotomgång år 1

På vilket sätt har denna satsning länkats samman med kommunens övriga utvecklingsarbete?

På vilket sätt har denna satsning länkats samman med kommunens övriga utvecklingsarbete?	Antal 7	Andel
<i>Redan befintliga kompetensutvecklingsinsatser eller övergripande projekt.</i>	5	71%
<i>Matematiklyftet</i>	2	29%

Tabell 4 Pilotomgång år 1

Fem av kommunerna har ett befintligt större övergripande projekt eller ett utvecklingsarbete som SKL's PISA 2015 passar in i eller kompletterar. Denna satsning har även länkats samman med Matematiklyftet i Karlstad och Landskrona.

Vilka svårigheter, glädjeämnen etc har identifierats?

Svårigheter som har identifierats	Antal 7	Andel
<i>Kommunikationen om PISA 2015 till organisationen</i>	3	43%
<i>Att hitta gemensam tid i hemmagruppen</i>	3	43%
<i>Stort tryck på skolan och hög arbetsbelastning på rektorer och lärare med nya krav och flera utvecklingsinsatser.</i>	3	43%
<i>Arbetet har tagit betydligt mer tid än vi förutspått</i>	2	29%

Tabell 5 Pilotomgång år 1

Kommunikationen om PISA 2015 till organisationen är en svårighet som har identifierats. Det är även svårt att hitta tid för träffar i hemmagruppen. Det är stort

tryck och hög arbetsbelastning på rektorer och lärare. PISA 2015 satsningen tar betydligt mer tid än vad man hade förväntat sig tycker Uppsala och Sollentuna.

Glädjeämnen som har identifierats	Antal 7	Andel
<i>Givande att träffa de olika professionerna</i>	4	57%
<i>Bättre dialog mellan de olika nivåerna.</i>	4	57%
<i>Arbetet är intressant och ger mycket</i>	2	29%
<i>Engagemanget är stort i kommungruppen</i>	2	29%
<i>Det har tydliggjorts vad som behöver utvecklas</i>	2	29%
<i>Tydliggjort bra saker vi faktiskt gör/ våra styrkor</i>	2	29%

Tabell 6 Pilotomgång år 1

Det är fler glädjeämnen än svårigheter som har identifierats. Det är givande att träffa de olika professionerna och det har blivit bättre dialog mellan nivåerna är det fyra kommuner som skriver. Arbetet är givande och både styrkor och utvecklingsområden har tydliggjorts.

3. Nätverksarbetet

Sammanställning pilotkommunerna

Hur har det valda arbetssättet med arbetande nätverk upplevts?

På denna fråga finns det många beskrivningar och de mest frekventa redovisas. Här beskrivs både känslor och vad det gett deltagarna.

Hur har det valda arbetssättet med arbetande nätverk upplevts?	Antal 7	Andel
<i>Delar erfarenheter</i>	7	100%
<i>Positivt eller mycket positivt</i>	5	71%
<i>Givande och inspirerande</i>	5	71%
<i>Utvecklande att ta del av goda exempel</i>	4	57%
<i>Tar med sig tankar hem</i>	3	43%
<i>En god och fungerande organisation</i>	3	43%

<i>Roligt att dela med sig av erfarenheter och tips</i>	2	29%
<i>Utvecklande att bli kritiskt och konstruktivt granskad</i>	2	29%

Tabell 7 Pilotomgång år 1

Alla sju kommunerna upplever att de delar erfarenheter på nätverksträffarna. Alla kommunerna skriver även att nätverkskonferenserna upplevs som positiva eller givande. De tar med sig tankar hem och upplever att det utvecklande att ta del av goda exempel. Många skriver om det kritiska förhållningssättet, att det fungerar eller har utvecklats under tiden. Det är utvecklande att bli kritiskt granskad skriver Luleå och Sollentuna. Karlstad tycker att det ibland kan vara svårt att vara kritisk utan att vara kritiskt förstående och Umeå önskar ett ännu skarpare kritiskt förhållningssätt.

Finns andra exempel i kommunen där metoden att involvera alla fyra nivåer i utvecklingsarbetet tillämpats?

Det är fyra kommuner av sju som svarat på frågan.

Finns det andra exempel i kommunen där metoden att involvera alla fyra nivåer i utvecklingsarbetet tillämpats?	Antal 7	Andel
<i>Nej</i>	3	43%
<i>Ja</i>	1	14%
<i>Ej svarat</i>	3	43%

Tabell 8 Pilotomgång år 1

Borås som svarat ja skriver att det är i skolorganisationen arbetsformen tillämpats.

På vilket sätt har det nära samarbetet med andra kommuner influerat arbetet?

Alla kommuner har svarat på frågan.

På vilket sätt har det nära samarbetet med andra kommuner influerat arbetet?	Antal 7	Andel
<i>Idéer från andra kommuner</i>	4	57%
<i>Tydliggjorts vad som behöver utvecklas</i>	4	57%
<i>Genom att se andra kan vi också se hur vi gör</i>	4	57%
<i>Tydliggjorts vad som fungerar bra</i>	3	43%
<i>Responsen på våra missiv har varit värdefull</i>	3	43%
<i>Många liknande svårigheter (och lösningar) i kommunerna</i>	2	29%

Det finns olika sätt att utveckla ett framgångsrikt kvalitetsarbete 2 29%

Tabell 9 Pilotomgång år 1

Idéer från andra kommuner handlar i flera fall om tankar till det egna systematiska kvalitetsarbetet. Kommunernas arbete blir synliggjort i det nära samarbetet och man ser vad som behöver utvecklas och vad som fungerar bra. De ser liknande svårigheter men även olika lösningar på problemen. Luleå nämner att samarbetet sätter press på kommunerna att ta ställning i aktuella frågor. Karlstad skriver att nya kontakter har etablerats och gamla har fördjupats.

4. Kommunens operativa mål

Sammanställning pilotkommunerna

Redovisning av de operativa målen, antal och de vanligaste målen

Att redovisa antal mål är en svårighet då ett mål i en kommun kan delas upp på tre mål i en annan kommun fast de säger samma sak. Fem av de sju kommunerna har 3-4 mål medan en kommun har mer än sex mål. Umeå har inte beskrivit sina mål då målen inte är beslutade än men de skrev att de hade förslag på åtta mål.

Operativa mål	Antal 6	Andel
<i>Minska andelen som inte uppnår kravnivån på NP (<E provbetyg) 2 med % (åk 3,6,9,gy)</i>	2	33%
<i>Halvera ovan</i>	1	17%
<i>Halvera andelen elever som når lägstanivån</i>	2	33%
<i>Öka andelen som når högstanivån</i>	2	33%
<i>Minst halvera antalet elever som ej når godtagbar kunskapsnivå</i>	1	17%
<i>Alla elever ska uppnå kunskapskraven på NP (åk 3,6,9)</i>	1	17%
<i>Öka andelen provbetyg B och A utifrån 2013 (åk 9)</i>	1	17%
<i>Öka andelen som når provbetyget C med % (årligen)</i>	1	17%
<i>Öka andelen som når provbetyget A med % (årligen)</i>	1	17%
<i>Matematikämnet ska upplevas som meningsfullt för eleverna</i>	1	17%
<i>Eleverna har en positivare attityd till matematikämnet</i>	1	17%
<i>Alla elever undervisas av behöriga matematiklärare</i>	1	17%

<i>Matematikresultaten ligger minst på rikssnittet</i>	1	17%
<i>Sverige ska höra till de 10 bästa OECD-länderna</i>	1	17%

Tabell 10 Pilotomgång år 1

Målen ser väldigt olika ut i kommunerna men de flesta är kopplade till nationella prov. Det finns även mål kopplade till lärarnas kompetens och elevernas attityd till matematik. Luleå har delmål för varje läsår, operativa och processmål. Sollentuna har utöver målen ytterligare ett antal aktivitetsmål. Många av målen är inte tidsbestämda och en del otydliga. Vilka matematikresultat? Vad är högstanivån? Vad är lägstanivån? Antalet elever eller andelen elever? Halvera varje år eller till 2015?

Var är de beslutade?

Var är de operativa målen beslutade?	Antal 7	Andel
<i>Nämnd/utskott/KF/KS</i>	5	71%
<i>Kommungruppen</i>	1	14%
<i>Ej beslutade än någonstans</i>	1	14%

Tabell 11 Pilotomgång år 1

Fem kommuner har sina mål beslutade i nämnden. Uppsala har beslutat i kommungruppen och Umeå har inte beslutat om målen. Luleå har målen beslutade både i nämnd och på förvaltning. Landskrona har målen beslutade i nämnd, hos rektorer och i kommungruppen.

Hur har organisationen fått vetskap om målen?

Sollentuna har inte svarat på frågan. De kommuner som svarat har inte svarat om alla nivåer.

Hur har organisationen fått vetskap om målen?	Antal 6	Andel
Lärare		
<i>Information på t. ex. kompetensutvecklingsdag</i>	1	17%
<i>Matematiknätverk</i>	2	33%
Rektorer		
<i>Rektorernas ledningsgrupp/rektorsgrupp</i>	5	83%
Förvaltning		
<i>Förvaltningen med i hemmagruppen</i>	1	17%
Politiken		

<i>Information till politiker i t. ex. nämnd</i>	2	33%
Gemensamt		
<i>Ingår i det systematiska kvalitetsarbetet med styrkort/planer</i>	3	50%
<i>Hemsida/intranätet/information har skickats ut</i>	1	17%
<i>Målen är inte spridda än</i>	1	17%

Tabell 12 Pilotomgång år 1

Vi ser hur målen har spridits på de olika nivåerna men inte om alla nivåer har fått vetskap. Hälften av de svarande kommunerna sprider genom det systematiska kvalitetsarbetet. Eftersom de flesta kommuner har sina mål beslutade i nämnd så har förmodligen politikerna vetskap om målen.

Hur ska de följas upp?

Alla sju kommunerna har svarat på frågan men inte svarat om alla nivåer.

Hur ska målen följas upp?	Antal 7	Andel
Lärare		
<i>Vårt systematiska kvalitetsarbete</i>	5	71%
Rektorer		
<i>Vårt systematiska kvalitetsarbete</i>	5	71%
<i>Redovisa resultat och åtgärder till förvaltningen</i>	1	14%
Förvaltning		
<i>Vårt systematiska kvalitetsarbete</i>	4	57%
<i>Följer resultatutvecklingen</i>	5	71%
Politiken		
<i>Vårt systematiska kvalitetsarbete</i>	5	71%
<i>Följer resultatutvecklingen</i>	2	29%

Tabell 13 Pilotomgång år 1

Kommunerna tänker följa upp målen genom det systematiska kvalitetsarbetet.

5. SKL:s satser för styrning och ledning

Sammanställning pilotkommunerna

Här är inte svaren på alla frågor redovisade i tabeller för att det är få eller lika svar på vissa frågor.

Gemensam ledning

Ledningsnivåerna är sammanlänkade

Vilka slutsatser kring nuläget har kommunen dragit?

Sex kommuner har svarat på frågan och fyra av dem tycker att ledningsnivåerna är sammanlänkade. Luleå tycker att de har otydliga styrnings- och ledningsfunktioner och Karlstad tycker att de har behov av ett tydligt systematiskt kvalitetsarbete.

Vilka konkreta åtgärder har man beslutat genomföra?

Fyra kommuner har svarat på frågan och åtgärder som beslutats i alla fyra kommunerna är att tydliggöra och förbättra det systematiska kvalitetsarbetet.

Hur långt har man kommit i genomförandet?

Tre kommuner har svarat på frågan och alla skriver att åtgärder är påbörjade.

Gemensam ledning

Det finns en tydlig uppdrags- och rollfördelning

Vilka slutsatser kring nuläget har kommunen dragit?

Alla sju kommuner har svarat på frågan och Umeå, Sollentuna och Landskrona tycker att det finns en tydlig uppdrags- och rollfördelning. Karlstad, Uppsala, Borås och Luleå tycker att de har behov av att få en tydlig bild av vem som gör vad. Umeå skriver att det är en ständig process att förbättra.

Vilka konkreta åtgärder har man beslutat genomföra?

Fyra kommuner har svarat på frågan och åtgärder som beslutats i tre kommuner kommunerna är att förbättra det systematiska kvalitetsarbetet och Luleå ska även förändra organisationen. Umeå skriver att de ska synliggöra skolutvecklingsprojekt på alla nivåer.

Hur långt har man kommit i genomförandet?

Fyra kommuner har svarat på frågan och alla skriver att åtgärder är påbörjade.

Gemensam syn

Höga förväntningar på alla elever och övriga

Vilka slutsatser kring nuläget har kommunen dragit?

Uppsala Umeå och Landskrona har svarat på frågan.

	Antal svar
<i>Viktigt med höga förväntningar på alla nivåer och att vi visar det.</i>	2
<i>Behöver utveckla kunskaper om varandras synsätt på höga förväntningar.</i>	1
<i>Utveckla kunskap och arbete kring särskilt begåvade barn</i>	1
<i>Våra förväntningar på eleverna är inte tillräckliga.</i>	1

Tabell 14 Pilotomgång år 1

Vilka konkreta åtgärder har man beslutat genomföra?

Borås, Umeå och Landskrona har svarat på frågan och åtgärder som beslutats i två kommuner kommunerna är att ha en vision/mål som uttrycker höga förväntningar. Umeå kommun skriver att de ska skapa en bild av utvecklingsområdet genom att samla fakta.

Hur långt har man kommit i genomförandet?

Tre kommuner har svarat på frågan och de skriver att åtgärder är påbörjade. De som har som åtgärd att formulera vision/mål som uttrycker höga förväntningar är klara med åtgärden.

Gemensam syn

Lärarnas kompetens och samarbete är avgörande

Vilka slutsatser kring nuläget har kommunen dragit?

Fem kommuner har svarat på frågan. Karlstad och Uppsala har inte svarat på frågan.

	Antal	Andel
<i>Önskan om mer lärarsamarbete då det är en framgångsfaktor</i>	4	80%
<i>Behov av att ha koll på lärarnas behörighet/kompetens</i>	4	80%
<i>Det kan bli brist på behöriga lärare</i>	3	60%
<i>Det saknas speciallärare och specialpedagoger i matematik</i>	2	40%

Tabell 15 Pilotomgång år 1

Vilka konkreta åtgärder har man beslutat genomföra?

Alla kommuner har svarat på frågan.

	Antal 7	Andel
<i>Beslut om matematiklyftet/lärande om matematik för alla</i>	6	86%
<i>Organisation/ämneslärarsystem/optimering</i>	4	57%
<i>Dokumentera lärarnas behörighet i system</i>	2	29%
<i>Utveckla matematiknätverken, lärarsamarbete</i>	2	29%
<i>Göra översyn av lärarbehörighet/kompetens</i>	2	29%
<i>Sprida goda exempel</i>	2	29%
<i>Nyrekrytera, lärarlyftet II</i>	1	14%

Tabell 16 Pilotomgång år 1

Hur långt har man kommit i genomförandet?

Alla kommuner har påbörjat sina åtgärder.

Gemensamma rutiner

Det finns fungerande rutiner för en systematisk uppföljning och återkoppling

Vilka slutsatser kring nuläget har kommunen dragit?

Alla sju kommunerna har svarat på frågan.

	Antal 7	Andel
<i>Det finns behov av att förbättra/förfina uppföljningar och återkoppling.</i>	7	100%
<i>Det finns fungerande rutiner.</i>	2	29%

Tabell 17 Pilotomgång år 1

Vilka konkreta åtgärder har man beslutat genomföra?

Alla kommuner har svarat på frågan.

	Antal 7	Andel
<i>Årshjul /plan över uppföljningar/kvalitetsarbete</i>	7	100%
<i>Skapa tid, arenor och förutsättningar för analys</i>	2	29%

<i>Utbilda rektorer och förskolechefer i systematiskt kvalitetsarbete ihop med universitetet.</i>	2	29%
---	---	-----

Tabell 18 Pilotomgång år 1

Hur långt har man kommit i genomförandet?

Alla kommuner utom en skriver att de har påbörjat sina åtgärder. En svarar inte alls på frågan.

Gemensamma rutiner

Det finns fungerande rutiner för att fånga upp elever i behov av stöd

Vilka slutsatser kring nuläget har kommunen dragit?

Fem kommunerna har svarat på frågan.

	Antal 5	Andel
<i>Rutiner finns på individ-, grupp-, klass-, enhetsnivå (skolorråde och 5 skolform)</i>	5	100%
<i>Rutinerna behöver förbättras/utvecklas</i>	4	80%
<i>Rutinerna ser inte lika ut överallt. Likvärdighet saknas.</i>	1	20%
<i>Behov av att kunna upptäcka särskilt begåvade barn</i>	1	20%
<i>Förutsättningar brister framförallt tid</i>	1	20%

Tabell 19 Pilotomgång år 1

Vilka konkreta åtgärder har man beslutat genomföra?

Fyra kommuner har svarat på frågan

	Antal 4	Andel
<i>Matematikplan/plan (och revidering)</i>	3	75%
<i>Nya rutiner i arbetet med elever som behöver särskilt stöd</i>	3	75%
<i>Utreda hur inkluderingen ser ut på skolorna</i>	1	25%

Tabell 20 Pilotomgång år 1

Hur långt har man kommit i genomförandet?

Tre kommuner har svarat på frågan och åtgärderna är påbörjade eller klara.